

Kære

Vi skriver angående samrådet d. 23. marts om [EU-dommens afgørelse af 21. december](#) vedrørende handelsaftaler mellem EU og Marokko, som inkluderer det besatte Vestsahara. Dommen siger grundlæggende, at den af Marokko-EU indgåede [Association Agreement af 2000](#), samt [handelsaftalen om fiskeri- og landbrugsprodukter af 2012](#) som tillæg hertil, *ikke* kan inkludere Vestsahara.

Dommen har en række juridiske implikationer, som også har betydning for Danmarks udenrigspolitiske virke.

Dommens vigtigste konklusioner:

- Vestsahara er *ikke* en del af Marokko og dommen understreger Saharawiernes FN sikrede ret til en afstemning om selvbestemmelse.
- Kommercielle aktiviteter i Vestsahara kan ikke indgås uden samtykke fra Saharawiernes repræsentant POLISARIO.
- Kommercielle aktiviteter i Vestsahara er uden for Marokkansk og EU's jurisdiktion, i denne gråzone kan virksomhederne og rådgivende organer risikere at blive opkrævet kompensation.

Vi anbefaler at dommen respekteres. Herunder at folketinget ekspliciterer, overfor dansk erhvervsliv og rådgivende myndigheder, nødvendigheden i at opnå samtykke fra *folkets* repræsentant POLISARIO, samt oplyser om de øvrige risici, der er forbundet med at indgå kommercielle aktiviteter i Vestsahara. Herudover understreger vi vigtigheden i at den danske regering holder ministerrådet og kommissionen op på EU-domstolen afgørelse.

I det følgende vil vi udfolde og uddybe hovedpointerne fra afgørelsen og anbefalinger til, hvorledes man kan tænke politisk handling på baggrund af dette.

AFGØRELSEN

1. Vestsaharas status

EU-domstolen slår fast, at Vestsahara *ikke* er en del af Marokko. Vestsaharas status er således endnu engang blevet bekræftet: Vestsahara skal behandles som en selvstændig retslig enhed – nærmest at sidestille med en stat, når det gælder EU-Marokko-relationer. Det skal her pointeres, at EU-kommissionen fik medhold i, at POLISARIO ikke havde nogen '*legal standing*' i sagen, da de repræsenterer en tredjepart. Men det er netop i dette tekniske afslag af POLISARIO's sag, at selvsamme får medhold i deres anklager og samtidigt får deres retslige status cementeret. Domstolen afgør nemlig, at Vestsahara, som tredjepart, ikke kan indgå i aftaler mellem EU og Marokko – fordi de ikke er en del af Marokko. I samme ombæring slår domstolen fast, at POLISARIO legitimt repræsenterer Vestsahara og dets folk. EU-dommen bygger altså grundlæggende på domstolens fortolkning af folkeretten.

2. Kommercielle aktiviteter

Dommen betyder, at kommercielle aktiviteter – produktion, import, eksport eller serviceydelser - i det besatte Vestsahara - hverken er inkluderet under handelsaftalerne mellem EU og Marokko eller er under marokkansk jurisdiktion. Skulle en virksomhed ønske at fortsætte eller indgå i kommercielle aktiviteter i Vestsahara, skal det ske under samtykke fra den oprindelige befolknings repræsentant, POLISARIO.

3. Kompensation

I forlængelse af punkt 2 åbner dommen op for, at POLISARIO (og andre) kan føre sager om erstatningskrav og kompensation ved europæiske domstole i lande, som har kommercielle aktiviteter i de besatte områder

uden POLISARIO's samtykke. Afgørelser ved EU-domstolen står over national lovgivning, hvorfor sådanne erstatningskrav kan føres på trods af national lov.

4. Samtykke

Jf. punkt 2 specificerer afgørelsen at samtykke ikke kan opnås gennem lokalbefolkningen, men kun igennem *folket* – hvorfor domstolen også entydigt peger på POLISARIO som den repræsentant, der på folkets vegne kan give sit samtykke.

ANBEFALINGER

På baggrund af dommens vidtrækkende konsekvenser er en række anbefalinger oplagte. Det er vigtigt, at Danmark anerkender og respekterer dommen. Først og fremmest skal der lyde stor ros for Folketingets brede opbakning til [Beretning B40/Forslag V-79](#). Set i lyset af denne beretning og den nu gældende EU-dom synes en række tiltag på sin plads.

I Folketingets beretning går ordlyden på, at transaktioner skal komme *lokalbefolkningen til gode* og at aktiviteter *ikke skader lokalbefolkningen*. Jf. ovenstående punkt 4 synes det nødvendigt, at Folketinget her specificerer, at det er folket, repræsenteret ved POLISARIO, der skal søges hjemmel i - ikke blot lokalbefolkningens tarv, der skal tilgodeses. Dette er ikke blot vigtigt for en skarp formuleret Vestsaharapolitik, men også fordi virksomheder søger at omgås folkets interesse, ved at henvise til netop en snæver forståelse af lokalbefolkningen.

For at følge dommens konsekvenser til dørs, synes en række helt konkrete tiltag nødvendige:

- Da dommen er med tilbagevirkende kraft, skal Danmark opkræve fuld told på varer, som er importeret fra Vestsahara siden handelsaftalens ikrafttrædelse. Ligeledes skal Danmark opkræve fuld told på produkter, der importeres fra Vestsahara til Danmark.
- Sociale ydelser fra den danske stat skal ikke kunne udbetales til personer bosiddende i Vestsahara.

Det anbefales ligeledes at Folketinget gør EU-dommens konsekvenser klart overfor dansk erhvervsliv. Danske virksomheder er centrale aktører i Shipping- og Vind-energisektorer i de besatte områder. Begge industrier er tæt knyttet til den kontroversielle fosfateksport. Jf. punkt 2 er danske kommercielle aktiviteter i Vestsahara i en juridisk gråzone. Det anbefales at offentlig dansk rådgivning gør sit for at undgå at virksomheder ender i en sådan gråzone, hvor uoverensstemmelser med kunder ikke kan medieres af EU- eller nationale domstole, hvor toldreglerne er anderledes end ved aktiviteter i Marokko, og hvor kompensationskrav kan forekomme. Det anbefales at danske myndigheder aktivt støtter danske virksomheder i at komme i kontakt med POLISARIO, således at de er på linje med afgørelsen.

Det anbefales at det danske Folketing udnytter sin brede politiske enighed og gør sit for at regeringen presser ministerrådet, således at der arbejdes indenfor dommens afgørelse på såvel nationalt som på EU plan. Sidst men ikke mindst opfordres der til, at den danske regering fortsat udtrykker sin opbakning til en FN-ledet løsning på konflikten mellem Vestsahara og Marokko, herunder saharawiernes ret til en folkeafstemning, samt at den danske regering kræver, at FN-missionen i Vestsahara (MINURSO) får udvidet sit mandat til at monitorere menneskerettigheder i Vestsahara.

Godt samråd.

Med Venlig Hilsen

Afrika Kontakt